

ПРОГРАМА ОТ МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ И ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ЗАМЪРСЯВАНЕТО С НИТРАТИ ОТ ЗЕМЕДЕЛСКИ ИЗТОЧНИЦИ В УЯЗВИМИТЕ ЗОНИ

Програмата от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони е разработена в изпълнение на изискванията на Наредба № 2 от 13.09.2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници (обн., ДВ, бр.27 от 11.03.2008 г., в сила от 11.03.2008 г.).

Мерките по програмата за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони са задължителни за всички земеделски стопани на територията на нитратно уязвимите зони (НУЗ) – райони, в които чрез просмукване или оттичане водите се замърсяват с нитрати от земеделски източници, определени в заповед № РД-146/25.02.2015 год. на министъра на околната среда и водите. Изискванията за наличие на съоръжения за съхранение на оборски тор съгласно Част III, раздел А, са задължителни за земеделските стопани от 31 декември 2010 г.

Програмата от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони се отнася за всички нитратно уязвими зони на територията на Република България.

Програмата от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони се прилага за периода от 1 януари 2016 г. до 31 декември 2019 г.

Стопани, които отглеждат пасищно застрашени от изчезване местни породи животни, съгласно Наредба № 11 от 6 април 2009 г. за условията и реда за прилагане на мярка 214 „Агроекологични плащания“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2007-2013 г. и Наредба № 7 от 24 февруари 2015 г. за прилагане на мярка 10 "Агроекология и климат" от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г. прилагат настоящата програма от мерки доброволно.

Ако се установи, че предвидените мерки не са достатъчни за опазване на водите от замърсяване, министърът на земеделието и храните изготвя, и съвместно с министъра на околната среда и водите утвърждава допълнителни мерки или предприема засилени действия за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници. За целите на настоящата програма:

- Оборски тор е органичен тор, формиран от твърдия и течния торов отпадък, отделен от добитъка, който може да бъде и смесен със сламената постелка на добитъка, включително и в преработен вид.
- Течна фракция на оборския тор се получава след разделяне на течния оборски тор с разделително съоръжение (дъгово сито и др.)
- Течен оборски тор е смес от твърдите извержения, урината и водите, използвани за технологични и санитарни нужди.

I. ОБЩИ МЕРКИ ПРИ УПОТРЕБА НА АЗОТСЪДЪРЖАЩИ ТОРОВЕ (ОРГАНИЧНИ И МИНЕРАЛНИ/НЕОРГАНИЧНИ)

1. Да не се внасят азотсъдържащи торове (органични и минерални/неорганични) при полски култури, трайни култури, овощни насаждения, ливади и постоянни пасища в следните периоди:
 - 1.1. **от 1 ноември до 20 февруари за Южна България** (общини и части от тях, определени като нитратно уязвими зони и попадащи в областите: Благоевград, Бургас, Пазарджик, Пловдив, Сливен, Стара Загора, Хасково, Ямбол,).
 - 1.2. **от 1 ноември до 25 февруари за Северна България** (общини и части от тях, определени като нитратно уязвими зони и попадащи в областите: Варна, Враца, Велико Търново, Видин, Габрово, Добрич, Ловеч, Монтана, Плевен, Разград, Русе, Силистра, Търговище и Шумен).
 - 1.3. **от 1 ноември до 5 февруари** на площи с едногодишни култури, засети през есента (есенници).
 - 1.4. **от 1 ноември до 25 февруари** на свободни площи, подготвени за засяване и засаждане на земеделски култури.
 - 1.5. **от 15 ноември до 25 февруари** при създаване на нови овощни насаждения.
2. Азотсъдържащите (органични и минерални/неорганични) торове да се разпределят равномерно върху почвата, със специализирана техника.
3. Да не се внася пресен оборски тор. Твърдият оборски тор да се съхранява при обикновени условия най-малко 6 месеца преди внасянето му в почвата. Течният оборски тор да бъде внасян в почвата след четири (4) месечно съхранение.

След производството на биогаз течната и твърда фракция от оборския тор могат да се внасят в почвата без срокове за съхранение, като се спазват периодите на забрана по т. 1.
4. Органичните торове да се заорават в почвата в деня на разпръскването върху почвената повърхност, с подходяща почвообработваща техника.
5. За да се избегне риска от излишък на нитрати в растенията и почвата:
 - а) при всички култури, ливади и постоянни пасища количеството внесени азотни съединения от органичен тор през годината не трябва да надвишава 17 кг азот на декар;
 - б) нормите за торене с азот се определят след извършване на агрохимичен анализ на почвата, и анализ на органичния тор, като се използва софтуер за изчисляване на азотния баланс (<http://www.naas.government.bg/bg/57/58> и новите адреси <http://www.iss-poushkarov.org/Bgservices.htm>), както и Практическо ръководство за същността на баланса на азота и фосфора на ниво ферма: <http://www.iss-poushkarov.org/Bgservices.htm>

При липса на достъп до софтуер се използва методика за определяне на нормата на торене с оборски тор и в случай, че не е направен анализ се използват нормите посочени в таблица 1, които не трябва да се надвишават, както следва:

Таблица 1. Максимални норми на торене с азот на основни земеделски култури при статистически средни добиви и при високи добиви получавани в интензивни ферми

№	Култури	Референтни и средни добиви за страната	Максимални добиви	Групи почви според механичния състав					
				Тежки почви		Средни почви		Леки почви**	
				Необходимо количество азот в кг/дка за референтните средни добиви	Максимална норма на торене с азот	Необходимо количество азот в кг/дка за референтните средни добиви	Максимална норма на торене с азот	Необходимо количество азот в кг/дка за референтните средни добиви	Максимална норма на торене с азот
		1	2	1	2	1	2	1	2
1	Пшеница	372	700	10.8	20.4	9.0	17.0	9.0	17.0
2	Ечемик	359	600	9.6	15.6	8.0	13.0	8.0	13.0
3	Овес	181	450	4.8	10.8	4.0	9.0	4.0	9.0
4	Ръж	173	450	3.6	9.6	3.0	8.0	3.0	8.0
5	Тритикале	290	500	7.2	12.0	6.0	10.0	6.0	10.0
6	Ориз	511	700	10.8	15.6	9.0	13.0	9.0	13.0
7	Царевица за зърно	480	800	8.4	14.4	7.0	12.0	7.0	12.0
8	Царевица за силаж	1 413	3 000	9.6	20.4	8.0	17.0	8.0	17.0
9	Слънчоглед маслодаен	191	280	8.4	12.0	7.0	10.0	7.0	10.0
10	Рапица маслодайна	227	350	12.0	18.0	10.0	15.0	10.0	15.0
11	Домати	3 301	4 000	8.4	10.8	7.0	9.0	7.0	9.0
12	Пипер	1 486	3 000	4.8	7.2	4.0	6.0	4.0	6.0
13	Патладжан	2 480	3 000	7.2	8.4	6.0	7.0	6.0	7.0
14	Краставици и корнишони	2 071	3 000	5.0	7.2	3.0	6.0	3.0	6.0
15	Дини	2 018	5 000	8.0	12.0	8.0	10.0	8.0	10.0
16	Пъпеши	1 144	3 000	8.0	9.6	5.0	8.0	5.0	8.0
17	Главесто зеле	2 515	4 000	14.4	20.4	12.0	17.0	12.0	17.0
18	Картофи	1 512	4 000	7.2	20.4	6.0	17.0	6.0	17.0
19	Лук	1 170	3 000	4.8	13.2	4.0	11.0	4.0	11.0
20	Орехи	111	300	9.6	14.4	8.0	12.0	8.0	12.0
21	Ябълки*	779	3 000	9.6	16.8	8.0	14.0	8.0	14.0
22	Круши*	407	2 500	12.0	18.0	10.0	15.0	10.0	15.0
23	Праскови*	636	3 000	12.0	21.6	10.0	18.0	10.0	18.0
24	Кайсии и зарзали*	483	2 500	12.0	20.4	10.0	17.0	10.0	17.0
25	Сливи и джанки*	449	2 000	12.0	21.6	10.0	18.0	10.0	18.0
26	Вишни*	248	1 200	9.6	19.2	8.0	16.0	8.0	16.0
27	Черешки*	338	1 200	12.0	16.8	10.0	14.0	10.0	14.0
28	Ягоди*	820	2 000	6.0	14.4	5.0	12.0	5.0	12.0
29	Маслодайна роза*	255	600	9.6	12.0	8.0	10.0	8.0	10.0
30	Лавандула*	201	700	12.0	14.4	10.0	12.0	10.0	12.0
31	Кориандър	88	150	3.6	6.0	3.0	5.0	3.0	5.0
32	Лозя винени*	467	800	7.2	14.4	6.0	12.0	6.0	12.0
33	Лозя десертни*	400	1 500	9.6	16.8	8.0	14.0	8.0	14.0
34	Тютюн Ориенталски*	164	180	4.8	6.0	4.0	5.0	4.0	5.0
35	Тютюн Виржиния*	186	190	4.8	4.8	4.0	4.0	4.0	4.0
36	Тютюн Бърлей*	212	240	9.6	9.6	8.0	8.0	8.0	8.0
37	Постоянни ливади (сено)	263	350	9.6	12.0	8.0	10.0	8.0	10.0
38	Бобови култури, в т. ч. люцерна	3-5 кг азот на декар стартова норма, независимо от очаквания добив							

Забележка:

1. *Културите не са включени в софтуера, който се актуализира. Нормите са по справочници за торене.
2. **При леките почви е задължително внасянето на количествата азот на 2-3 пъти, за да се избегне измиването му.
3. Нормите на торене с азот са определени с помощта на софтуера за определяне на баланса на азота и зависят от добивите (редове 1-19;31;37;38)

4. Изискванията за нормите за торене посочени в таблицата са валидни заедно и по отделно за минерални и органични торове.

Таблица 2. Най-често срещан механичен състав на различните почви по агроекологични групи

Кодове на агроекологичните групи почви	Видове почви	Леки	Средни	Тежки
1	Карбонатен и типичен чернозем	х	х	
2	Излужен чернозем		х	х
3	Оподзолен чернозем и т.сива горска почва			х
4	Сива горска почва		х	х
5	Светло сива горска почва	х	х	
6	Смолница			х
7	Излужена канелена почва		х	х
8	Оподзолена канелена почва	х	х	
9	Кафява горска почва	х		
10	Алувиални и делувиални почва	х	х	х
11	Хумусно-карбонатна почва		х	

Методика за определяне на нормата на торене с оборски тор, въз основа на количеството азот

Таблица 3. Съдържание на азот в оборския тор по видове животни.

Вид селскостопански животни	Общ азот	
	%	кг/тон
1	3	4
Крави или биволи	0,57	5-7
Телета за уговяване	0,73	7,3
Свине	0,64	6,4
Кокошки-носачки	1,08	10,8
Бройлери	1,8-2	20-32
Патици/гъски	1,9	19-20
Овце	0,83	8
Кози	0,5-0,7	8
Коне	0,58	5-7
Зайци	1,4	24

Първи пример: при отглеждане на говеда или биволи.

Съдържанието на азот (N) в оборски тор от крави или биволи е 5,7 кг/т, следователно, при максимално допустима годишна норма N от 17 кг/дка нормата се изчислява, както следва:

$X = (A \times B) : C$ където X – търсеното количество оборски тор за 1 дка

A – максимално допустима годишна норма N кг на дка

B – 1000 кг

C – съдържание на N в 1000 кг оборски тор от крави или биволи

(таблица, колона 4)

Без разреждане на оборския тор:

$(17 \times 1000) : 5,7 = 2982$ кг/дка или 2,982 т/дка

С разреждане с вода 1:1 на оборския тор:

$(17 \times 1000) : 2,9 = 5862$ кг/дка или 5,862 т/дка

Забележка: нормата при разреждане е годишна (изключват се забранителните периоди) и трябва да се внася периодически.

Втори пример при отглеждане на кокошки - носачки.

Съдържанието на азот (N) в оборски тор от кокошки – носачки е 10,8 кг/т, следователно, при максимално допустима годишна норма N от 17 кг/дка нормата се изчислява, както следва:

$X = (A \times B) : C$ където X – търсеното количество оборска тор за 1 дка

A – максимално допустима годишна норма N кг на дка

B – 1000 кг

C – съдържание на N в 1000 кг оборски тор от кокошки - носачки

(таблица, колона 4)

Пример без разреждане на оборския тор:

$(17 \times 1000) : 10,8 = 1574 \text{ кг/дка}$ или 1,574 т/дка

Пример с разреждане с вода 1:0,5 на оборския тор:

$(17 \times 1000) : 7,2 = 2361,1 \text{ кг/дка}$ или 2,361 т/дка

Забележка: нормата при разреждане е годишна (изключват се забранителните периоди) и трябва да се внася периодически.

Таблица 4. Съдържание на азот в оборския тор по видове животни и по степен на разреждане с вода.

Вид селскостопански животни	Съдържание на сухо в-во	Общ азот	
	%	%	кг/тон
1	2	3	4
Крави или биволи	11,97	0,57	5,7
Неразреден тор	11,97	0,57	5,7
Разреждане с вода 1:0,5	7,98	0,38	3,8
Разреждане с вода 1:1	5,98	0,29	2,9
Телета за угодяване	13,53	0,73	7,3
Неразреден тор	13,53	0,73	7,3
Разреждане с вода 1:0,5	9,02	0,49	4,9
Разреждане с вода 1:1	6,76	0,36	3,6
Свине	11,29	0,64	6,4
Неразреден тор	11,29	0,64	6,4
Разреждане с вода 1:1	5,64	0,32	3,2
Разреждане с вода 1:2	3,76	0,21	2,1
Кокошки-носачки	20,55	1,08	10,8
Неразреден тор	20,55	1,08	10,8
Разреждане с вода 1:0,5	13,70	0,72	7,2
Разреждане с вода 1:1	10,27	0,54	5,4

в) препоръките за торене се изготвят на базата на баланс между необходимото количество азот за развитието на културите и азота, който може да бъде доставен на културите от почвата и чрез наторяване, като се вземе предвид:

- количеството азот, съдържащо се в почвата преди засаждане/засяване;
- количествата азот, постъпващи от минерализация на органичното вещество;
- внесените в почвата азотни съединения от органични торове;
- внесените в почвата азотни съединения от минерални торове;

6. При внасяне на повече от 12 кг активно вещество азот от минерален тор на декар, торовата норма да се разделя на две – до $\frac{1}{3}$ от нормата да се внася предсеитбено или преди засаждането, а разликата от нормата да се оставя за подхранване.
7. На почви с лек механичен състав (песъчливи почви), азотната норма да се разделя на две или три части, за да се избегне просмукването на нитрати в по-долните почвени слоеве и попадането им в плитките подземни води.
8. Да не се тори с азотсъдържащи торове на замръзнала почва, както и на почва, изцяло или отчасти покрита със снежна покривка.
9. Да не се внасят азотсъдържащи торове по време на валежи и след това, докато почвата е преовлажнена.
10. Да не се внасят азотсъдържащи торове на естествено преовлажнени почви и на наводнени почви (с изключение на оризища).
11. При авиационно разпръскване на минералните торове, да се поставят наземни ориентери и да се отчита силата на вятъра – най-добре е разпръскването да се извършва при тихо време.
12. При равнинни терени, да не се използват азотсъдържащи торове край повърхностни водни обекти (реки, вкл. р. Дунав, потоци, канали, езера, язовири, Черно море и др.), на разстояние, по-малко от 5 м.
13. При равнинни терени, когато се извършва внасяне на течен оборски тор или се извършва поливка с разтворен във вода оборски тор на зеленчукови и други култури, разстоянието до повърхностни водни обекти (реки, вкл. р. Дунав, потоци, канали, езера, язовири, Черно море и др.) да бъде не по-малко от 5 м. В случаите на използване на течната фракция на оборския тор на равнинни терени, отстоянието до водните обекти да не е по-малко от 10 м.
14. Да не се допуска замърсяване на околната среда при товарене, транспорт и употреба на органични торове. Течният оборски тор да се транспортира в затворени цистерни. Твърдият оборски тор да се транспортира и товари по начин, който изключва замърсяване на околната среда. За целта да се използва специализирана техника за товарене, транспорт и внасяне на оборски тор.
15. Резервоарите, цистерните и тръбопроводите за течен тор да се поддържат изправни с оглед предотвратяване на течове.

II. ДОПЪЛНИТЕЛНИ МЕРКИ ПРИ УПОТРЕБА НА АЗОТСЪДЪРЖАЩИ ТОРОВЕ (ОРГАНИЧНИ И МИНЕРАЛНИ / НЕОРГАНИЧНИ) НА ТЕРЕНИ С НАКЛОН

1. Обработката на почвата се извършва контурно (по хоризонталите) или напречно на склона. За целта може да се използва специализирана техника за внасяне на оборски тор на наклонени терени.
2. При създаване на трайни насаждения, редовете се ориентират в посока на хоризонталите на склона и междуредията се затревяват.
3. За предотвратяване изнасянето на хранителни вещества по склона, торовата норма се разделя на две – до 1/3 от нормата да се внася пресяитбено или преди засаждането, а останалото количество да се оставя за подхранване по време на вегетацията на културите.
4. Не се извършва торене с твърди и течни азотсъдържащи торове, в т.ч. с течен оборски тор и поливка с разтворен във вода оборски тор, на разстояние, по-малко от 10 м от повърхностни водни обекти (реки, вкл. р. Дунав, потоци, канали, езера, язовири, Черно море и др.).
5. На терени с наклон от 3° до 6° се прилагат задължително някоя/и от следните мерки:
 - 5.1. в обработваеми земи:
 - Противоерозионни сеитбообращения, извършване на основни (и модифицирани) почвообработки напречно на склона, прорязване с ходообразуване, изграждане на съоръжения за отвеждане или задържане на повърхностните води, мулчиране;
 - Поясно земеделие (контурно или напречно на терена), мозаечен тип земеделие, тревни буферни пояси, терасиране.
 - 5.2. в трайни насаждения - ориентирание на редовете напречно на склона, противоерозионни почвообработки (както при обработваемите земи), затревяване в междуредията, мулчиране, тревни буферни ивици в отделни междуредия, оттокоотвеждащи съоръжения, терасиране.
 - 5.3. в пасищни земи - оттокоотвеждащи бразди, оттокозадържащи валове, дълбоко прорязване.
6. Не се извършва торене на площи с наклон, по-голям от 6°, ако разстоянието до повърхностни водни обекти (реки, вкл. р. Дунав, потоци, канали, езера, язовири, Черно море и др.) е по-малко от 50 м. Мярката може да не се прилага само при рекултивация на нарушени терени и подобряване на слабопродуктивни земи, съгласно Наредба № 26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт (*обн., ДВ, бр. 89 от 22.10.1996 г., изм. ДВ, бр.30 от 2002г.*).
7. На терени с наклон от 6° до 12° се прилагат задължително някои от следните мерки:
 - 7.1. в обработваеми земи:
 - Противоерозионни сеитбообращения, където е приложимо, почвообработки напречно на склона, прорязване с ходообразуване, изграждане на съоръжения за отвеждане или задържане на повърхностните води, внасяне на подобряващи почвата вещества вътрепочвено.
 - Поясно земеделие (контурно или напречно на терена), тревни буферни пояси, терасиране, внасяне на подобряващи почвата вещества вътрепочвено.

7.2. в трайни насаждения - терасиране напречно на склона, затревяване в междуредията, мулчиране, оттокоотвеждащи съоръжения, внасяне на подобряващи почвата вещества вътрепочвено.

7.3. в пасищни земи - оттокоотвеждащи бразди, оттокозадържащи валове, допуска се внасяне на подобряващи почвата вещества вътрепочвено.

8. При терени с наклон по-голям от 12° внасянето на подобряващи почвата вещества се забранява.

III. МЕРКИ ПРИ СЪХРАНЕНИЕ НА АЗОТСЪДЪРЖАЩИ ТОРОВЕ (ОРГАНИЧНИ И МИНЕРАЛНИ/НЕОРГАНИЧНИ)

А. СЪХРАНЕНИЕ НА ОБОРСКИ ТОР И СИЛАЖ

Съхранение на оборски тор

1. В зависимост от вида и броя на животните, в стопанствата се изграждат следните видове съоръжения за съхранение на произведения оборски тор:

1.1. торова площадка с непропусклива основа и непозволяваща изтичане на течната фракция, при наличие на:

- 1 или 2 условни животински единици,

- от 3 до 5 условни животински единици, когато стопанинът ползва земя, върху която да оползотвори тора, при спазване на изискванията за влагане на не повече от 17 кг азот на декар годишно;

- сключен договор с преработвателно предприятие за ежедневно извозване на оборския тор (твърд и течен).

биогаз

1.2. отделни съоръжения за съхранение на различните фракции оборски тор (твърд и течен) при наличие повече от 5 условни животински единици и прилагане на технологии, свързани с разделяне на течния оборски тор на фракции, когато стопанинът ползва земя, върху която да оползотвори тора, при спазване на изискванията за влагане на не повече от 17 кг азот на декар годишно.

1.3. отделни съоръжения за съхранение на различните фракции оборски тор (твърд и течен) при наличие на повече от 5 условни животински единици и прилагане на технологии, свързани с разделяне на течния оборски тор на фракции и когато земеделския стопанин не ползва земя, сключва договор с друго лице за оползотворяване на оборския тор.

1.4. изградени съоръжения без прилагане на технологии за разделяне на течния оборски тор на фракции в стопанства отглеждащи повече от 5 условни животински единици.

2. При изграждане на съоръженията (за съхранение на оборски тор) и определяне на техния обем, да се вземат предвид редица фактори, като броя на отглежданите животни, вида им, технологията на отглеждане, продължителността на периода на съхраняване (в зависимост от начина на отглеждане на животните-пасищно или оборно) и количеството на използвания постелъчен материал.

3. Съоръжението за съхранение на твърд и течен оборски тор се изгражда с водонепропускливо дъно и стени, по начин, който да не позволява проникване в почвата или замърсяване на водоизточниците. Съоръженията се проверяват редовно за нередности и при необходимост се предприемат незабавни действия за отстраняването им.

4. Капацитетът на съоръженията трябва да бъде достатъчен за съхранение на оборския тор, както следва:

4.1. на твърдия оборски тор най-малко:

- 4 месеца при пасищно отглеждане на животни,

- 6 месеца при оборно отглеждане на животни,

4.2. на течния оборски тор 6 месеца включващ периода на забрана за ползване на азотсъдържащи торове.

5. При производство на биогаз капацитета на съоръжението за съхранение на пресен и преработен оборския тор е необходимо да се осигурят обеми за съхранение за периода на забрана по гл. I, т. 1, съобразно капацитета на съоръжението за производство на биогаз.

Таблица 5. Определяне на капацитета на съоръженията за съхранение на оборски тор.

Вид селскостопански животни	Общо количество оборски тор		Количество на течен и твърд оборски тор			
	Дневно количество за едно животно	Необходим капацитет за съхранение за 6 мес.	Дневно количество твърд оборски тор за едно животно с постеля	Необходим капацитет за съхранение за 6 мес.	Дневно количество течен оборски тор за едно животно	Необходим капацитет за съхранение за 6 мес.
	м ³	м ³	м ³	м ³	м ³	м ³
Говеда, Биволи	0,040	7,20	0,047	8,46	0,080	14,4
Теле и юница за уговяване	0,036	6,48	0,043	7,74	0,072	12,96
Теле до 6 мес. Възраст	0,024	4,32	0,030	5,40	0,048	8,64
Свиня /100кг/	0,007	1,26	0,0085	1,53	0,028	5,04
Овца*	0,004	0,72	0,0045	0,54	0,006	0,72
Шиле	0,002	0,36	0,0026	0,46	0,002	0,24
Коза*	0,003	0,54	0,0035	0,42	0,004	0,48
Кокошка-носачка	0,00012	0,022	0,00015	0,027	0,00024	0,043
Кон	0,025	4,5	0,030	5,4	0,040	7,2
Магаре	0,012	2,2	0,024	4,32	0,035	6,3
Зайци	0,00012	0,022	0,00012	0,022	0,00014	0,043

Забележка: * 4-месечно съхранение при пасищно отглеждане на животни.

5. Да не се изграждат нови съоръжения за съхранение на твърд или течен оборски тор в близост до повърхностни водни обекти (реки, вкл. р. Дунав, потоци, канали, езера, язовири, Черно море и др.) на разстояние по-малко от 20 м .
6. Да не се съхраняват торове върху терени с наклон, по-голям от 6°, на разстояние, по-малко от 20 м до водни обекти.
7. При съхранение, товарене и транспорт на тора да се вземат всички необходими мерки за недопускане на замърсяване на околната среда.

Съхранение на силаж и отпадъчни води от силаж

1. Отпадъчните води от силажите да се събират и съхраняват в резервоар или цистерна с водонепропускливи дъна и стени. Това изисква наличието на водонепропускливи канали, които да позволяват отвеждането на силажните отпадъчни води. Резервоарът или цистерната и каналите трябва да са изградени по начин, който да не позволява просмукване в почвата или замърсяване на естествените водоизточници.

2. Силажът, получен от полуизсъхнала трева и балиран в найлонови опаковки, да се съхранява най-малко на 20 м от повърхостни водни обекти (реки, вкл. р. Дунав, потоци, канали, езера, язовири, Черно море и др.).
3. При съхранение на тревни фуражи без найлонови опаковки, негодният или неизползваният силаж да се изгребва, заедно със засегнатия почвен слой от 5 см и да се транспортира до подходящо място за компостиране/съхраняване, като органичен тор.

Б. СЪХРАНЕНИЕ НА МИНЕРАЛНИ/НЕОРГАНИЧНИ ТОРОВЕ

1. Минералните (неорганичните) торове да се съхраняват в специализирани складови помещения, изградени и оборудвани съгласно инструкциите за противопожарна безопасност.
2. В специализираното складово помещение насипните и опакованите торове се съхраняват разделно. На всеки вид тор да се поставя табелка с надпис.
3. Да не се допуска плътно нареждане на фигурите с опаковани торове до стените на складовото помещение. Отстоянието трябва да е най-малко 25 см. Амониевата селитра се складира на фигури на височина не повече от 10 реда.
4. Амониевата селитра да се съхранява само в опаковано състояние.
5. Други насипни торове (калиеви, фосфорни) да се съхраняват на купчини под различна форма, но да не се допуска смесване.
6. При липса на специална складова база, минералните торове да се съхраняват под навеси или складови помещения, пригодени за съхранение, които трябва да разполагат с:
 - водонепропускливи покриви и подове;
 - канавки за безопасно отвеждане на водата.
7. Не се допуска съхранението на насипни минерални (неорганични) торове на открити площадки.
8. При съхранение на минералните/неорганичните торове да се вземат всички необходими мерки за предотвратяване на замърсяване на околната среда.